

Arkivsak

26/10928-1

Saksbehandler

Johannes Rindal

Saksgang

Hovedutvalg for samferdsel

Møtedato

27.05.2026

Rullering handlingsprogram - Plan for Intermodal Godstransport i Telemark og Vestfold

Innstilling fra fylkesdirektøren

Saken tas til orientering.

Bakgrunn og saksgang

Den interregionale godsplanen for Vestfold og Telemark ble vedtatt i 2015 med et overordnet mål om å utvikle regionen til et nasjonalt knutepunkt for miljøvennlig godstransport på sjø og bane. Planen er strategisk og bygger på at fylkene skal opptre samlet som én logistikkregion, med særlig vekt på Larvik havn, Grenland havn og Jyllandskorridoren.

I begge fylkers regionale planstrategi for inneværende periode (Telemarksplanen) er det lagt til grunn at planen videreføres, men at handlingsprogrammet skal rulleres. Arbeidet koordineres av en administrativ arbeidsgruppe med representanter fra begge fylkeskommunene. Arbeidet med revisjonen bygger på en statusgjennomgang av tiltakene i gjeldende handlingsprogram (2016–2019), erfaringer og resultater fra *Grønn Jyllandskorridor*-prosjektet, samt oppdaterte rammebetingelser knyttet til klima, beredskap, forsyningssikkerhet, teknologi og europeiske transportkorridorer.

Det ble gjennomført en innspillskonferanse i Larvik 14. januar 2026 for å samle innspill til nytt handlingsprogram, dele status og erfaringer fra gjeldende plan, belyse perspektiver fra myndigheter og næringsliv, samt bidra til felles forståelse av nye rammebetingelser. Konferansen skulle også forankre den videre prosessen fram mot politisk behandling. Rulleringen av handlingsprogrammet skal resultere i oppdaterte og fokuserte tiltak for perioden 2027–2030, og samtidig gi et oppdatert grunnlag for regionale innspill til Nasjonal transportplan (NTP) om godsrelaterte tiltak.

Planlagt videre prosess:

15. juni: Utkast til handlingsprogram sendes på høring

30. september: Høringsfrist

Desember: Fylkestingene vedtar nytt handlingsprogram

Saksopplysninger

1. Status i gjeldende handlingsprogram

Statusgjennomgangen av handlingsprogrammet 2016–2019 (se vedlegg) viser at flere strategiske tiltak er gjennomført eller godt ivaretatt. Dette gjelder særlig alliansebygging med nasjonale og internasjonale aktører, felles ambisjoner for godstiltak inn mot NTP, påvirkningsarbeid for operativt jernbanespor til Larvik havn, pådriverrolle for klimanøytrale drivstoff og mer gods på sjø og bane, påvirkning av jernbaneutredninger og planprosesser, samt oppfølging av gods i bypakker og bymiljøavtaler.

Samtidig viser statusoversikten at enkelte tiltak er delvis gjennomført, ikke gjennomført eller må vurderes på nytt som følge av endrede rammebetingelser. Dette gjelder blant annet formalisert samarbeid mellom Larvik og Grenland havn, dryport/felles landbasert terminal, Herøya-sporet, spor og kapasitet på Kopstad, samt tiltak fra Godskonsept Vestfold og Telemark som må vurderes videreført eller avsluttet.

2. Faglig oppdatering – Grønn Jyllandskorridor

Erfaringene fra Grønn Jyllandskorridor viser at korridoren har utviklet seg til et viktig strategisk samarbeid mellom fylker, regioner, havner, transportører og energiaktører i Norge og Danmark. Prosjektet har dokumentert:

- markedspotensial for daglige grensekryssende godstog
- Hirtshals som nøkkelhavn for kombinert sjø–bane-transport
- praktisk gjennomførbarhet gjennom testkjøring av godstog Hirtshals til Tyskland
- betydningen av korridoren som alternativ og avlastende rute via Sverige
- økt relevans for forsyningssikkerhet og samfunnsberedskap

Videre oppfølging av Grønn Jyllandskorridor vurderes som et sentralt element i nytt handlingsprogram.

3. Sammenheng til Nasjonal Transportplan (NTP 2029-2041)

Revisjonen av handlingsprogrammet gir et oppdatert kunnskapsgrunnlag for regionale prioriteringer inn mot kommende arbeid med NTP.

Dette gjelder særlig innspill om:

- gods på bane i korridor 3 (Oslo-Larvik-Grenland-Kristiansand-Stavanger)
- havnetilknytning og godsterminalkapasitet
- Larvik havn og Grenland havn som nasjonale logistikknutepunkt
- videre utvikling av Grønn Jyllandskorridor som nasjonal og europeisk godskorridor
- tiltak som styrker robusthet, redundans og forsyningssikkerhet

4. Hovedsignaler fra innspillsverkstedet

Innspillsverkstedet 14. januar 2026 ga tydelige signaler om retning for det videre arbeidet med handlingsprogrammet. På tvers av gruppene peker innspillene særlig på følgende tema:

1. Beredskap og forsyningssikkerhet

Beredskap ble gjennomgående løftet fram som et sterkere hensyn enn ved forrige rullering. Flere grupper pekte på behovet for å integrere både sivil og militær beredskap, sterke forsyningslinjer og mindre sårbarhet i transportnettet som egne prioriteringer.

2. Infrastruktur, terminaler og jernbanekapasitet

Det var bred støtte til å prioritere tiltak som styrker kapasitet, regularitet og robusthet i jernbanenettet som sikrer synergier mellom passasjerer og gods, inkludert utvikling av multimodale transporter til/fra Brevik, tømmerterminal, spor helt fram til kai, sørgående spor på Kopstad, terminalkapasitet og vedlikehold av eksisterende infrastruktur.

3. Havnesamarbeid og regional logistikkstruktur

Flere grupper pekte på behovet for sterkere strategisk samarbeid mellom havnene, spesialisering av roller og tydeligere prioritering av Larvik og Grenland som komplementære logistikknutepunkt.

4. Energi, drivstoff og nullutslippsløsninger

Hydrogen, ammoniakk, biogass, ladeinfrastruktur og energihuber ved havnene ble fremhevet som viktige nye innsatsområder. Det skal samarbeides om raskere etablering av grønne energistasjoner for tungtransport langs hovedårer og omlastningspunkt.

5. Bylogistikk og helhetlig transportplanlegging

Det kom tydelige signaler om at gods i byområder bør få større plass i nytt handlingsprogram, blant annet gjennom nattdistribusjon, bedre metodikk for bylogistikk og sterkere kobling til bypakker og arealplanlegging.

6. Grønn Jyllandskorridor og internasjonalt samarbeid

Flere grupper understreket betydningen av å videreføre Grønn Jyllandskorridor som et langsiktig strategisk samarbeid. Det ble pekt på behov for sterkere kommunal og regional forankring, videre kobling til TEN-T og ScanMed, samt utvikling av nye samarbeidsprosjekter med Danmark og Sverige. Flere innspill pekte også på behovet for å bruke korridoren som grunnlag for tydeligere regionale innspill til NTP, særlig knyttet til beredskap, redundans og sterke øst–vest-forbindelser.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Saken er en orienteringssak og har ingen direkte økonomiske eller juridiske konsekvenser.

Eventuelle konsekvenser av prioriterte tiltak vil bli vurdert i den videre behandlingen av forslag til nytt handlingsprogram.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Rulleringen støtter fylkeskommunens mål om reduserte klimagassutslipp og mer bærekraftig transportarbeid når det gjelder gods gjennom økt overføring av gods fra vei til sjø og bane, mer effektiv logistikk og utvikling av bærekraftige drivstoffløsninger.

Saken er særlig relevant for bærekraftsmål 9, 11, 13 og 17.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer at statusgjennomgangen viser at regional samordning over tid har gitt viktige resultater, og at dette gir et godt grunnlag for å spisse prioriteringene i nytt handlingsprogram.

Særlig vurderes erfaringene fra Grønn Jyllandskorridor og signalene fra verkstedet som strategisk viktige, både for utvikling av gods på bane og sjø, og for fylkenes posisjonering inn mot NTP, TEN-T og europeiske transportkorridorer.

Fylkesdirektøren ser det som hensiktsmessig at man etter ti år rullerer handlingsprogrammet. Det er både tiltak som åpenbart er utdaterte, tiltak som er viktig å videreføre/presisere, og nye momenter som har kommet til. Fylkesdirektøren vurderer utifra innspillskonferansen at det er stor grad av samstemthet om hva som er viktig å prioritere framover, og legger opp til at det administrativt sendes ut et nytt forslag til handlingsprogram på høring før sommeren, med politisk sluttbehandling i siste møterekke før jul.

Fylkesdirektøren vil ta initiativ til at de to fylkeskommunene inviterer partene i Godskonsept Vestfold og Telemark til et møte i høringsfasen, slik at man kan avklare hensiktsmessig videre organisering og samarbeid inn i et nytt handlingsprogram.

Vedlegg:

Status gjeldende handlingsprogram

vfk-tfk_interregional_plan_sep2015_02